

Rypyntien ja Tarikantien lepakkotarkastelu

Sisällys

1. Johdanto	2
2. Tarkastelumenetelmät.....	3
3. Tulokset ja johtopäätökset.....	4
3.1 Rypyntie 10	4
3.2 Tarikantie 2	5
3.3 Tarikantie 3	6
4. Lähteet.....	11

1. Johdanto

Tarkasteltava alue sijaitsee Rypyntien tuntumassa Lempäälässä keskustan pohjoispuolella. Alueelle kuuluvat kiinteistöt ”Mäenpää” (418-431-0008-0006) osoitteessa Rypyntie 10, ”Tiensivu” (418-431-0008-0073) osoitteessa Tarikantie 2 sekä ”Kuusimäki” (418-431-0008-0003) osoitteessa Tarikantie 3. Rypyntie 10 ja Tarikantie 2:een on kussakin yksi rakennus, Tarikantie 3:ssa on kaksi rakennusta. Kiinteistöjen ympärillä on yksittäisiä puita ja muita rakennuksia. Koko tarkastelualue on Lempäälän kunnan omistuksessa.

Tämän työn tarkoituksena oli selvittää, löytyykö kiinteistön rakennuksista lepakoille soveltuvia rakenteita, ja etsiä merkkejä mahdollisista lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikoista.

Maastokarttarasteri 1:100 000
Maanmittauslaitos 06/2024

Kuva 1. Tarkastelualue vihreällä raxilla ja alueella merkittynä.

Suomessa tavataan 13 lepakkolajia, joista kaksi ovat uhanalaisia uusimman uhanalaisuusarvioinnin mukaan - ripsisiippa erittäin uhanalainen (EN) ja pikkulepakko vaarantunut (VU) (Hyvärinen ym. 2019). Kaikki Suomen lepakkolajit ovat EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittuja lajeja. Niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kiellettyä (LSL 9/2023 78 §). Näitä ovat lisääntymispaikat, muut kesä-, kevät- ja syysaikaiset, säännöllisestä käytössä olevat lisääntymispaikat sekä talvehtimispaikat. EUROBATS- eli Euroopan lepakoiden suojelusopimus (SopS 104/1999) edellyttää tunnistamaan lepakoille tärkeitä kohteet ja suojelemaan ne häirinnältä ja tuhoutumiselta.

Lisääntymis- tai levähdyspaikan käsitteitä ei tule kuitenkaan tulkita sananmukaisesti. Paikalla tulee olla laajempaa ekologista merkitystä lajin suojelun kannalta. Yksittäinen lepakoiden levähtäminen, parittelu tai synnyttäminen alueella ei välttämättä tarkoita sen olevan luontodirektiivin mukainen lisääntymis- tai levähdyspaikka (SLTY 2023).

2. Tarkastelumenetelmät

Lähtötietoina selvitettiin, ettei alueelta ollut tehty aiempia lepakkohavaintoja. Alue sijoittuu jokseenkin kahden aiemman kansalaishavainnon väliin: 0,5 km alueesta etelään vuonna 2020 ja alueesta koilliseen 0,8 km vuonna 2022 on havaittu lepakkoja (Suomen lajitietokeskus 2024). Noin kilometrin päässä selvitysalueen koillispuolella (Tmi Vespertilio, 2019) ja noin kilometrin päässä eteläpuolella (Lempäälän kunta, 2010) on tunnistettu I-III luokan lepakkoalueita.

Lepakot ovat yöeläimiä, mutta epäsuoria havaintoja niiden oleilusta alueella voidaan etsiä myös päivisin. Tarkastelu toteutettiin päiväsaikaan 18.6.2024. Suurimmat lepakkotiheydet voidaan Suomessa havaita yleisimmin keskikesällä rakennettujen alueiden liepeillä (SLTY 2023), joten ajankohta oli tarkastelulle otollinen.

Tarkastelussa hyödynnettiin Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen suosituksia rakennusten tarkastamisesta lepakkokartoituksissa (SLTY 2023). Rakennuksista etsittiin koloja, papanoita, kuluma- tai raapimajälkiä seinissä kolojen lähistöillä, virtsajälkiä tai syötyjen yöperhosten siipiä. Rakennukset tarkasteltiin vain ulkopuolelta turvallisuuden vuoksi. Merkkejä lepakoista etsittiin erityisesti rakennusten reunoilta, seiniltä ja katonrajasta. Tarkastelussa käytettiin taskulamppua ja kiikareita. Työn toteuttivat sekä raportin laativat Lempäälän kunnan ympäristötarkastaja Tuija Selänpää (FM biologi) ja vs. ympäristötarkastaja Tuuli Kuumola (LuK ympäristötiede).

3. Tulokset ja johtopäätökset

3.1 Rypyntie 10

Rypyntiellä sijaitsee ulkoapäin hyväkuntoisen näköinen tiiliverhoinen rakennus, jonka seinät oli yläosasta peitetty pellillä. Rakennuksessa ei havaittu koloja, joista lepakoilla olisi kulku rakennuksen sisään. Tämän vuoksi lepakoiden oleilu rakennuksessa on epätodennäköistä. Rakennuksessa tai sen läheisyydestä ei havaittu mitään merkkejä lepakoiden esiintymisestä alueella.

Rakennuksen purkamiselle ei näin ollen ole luontodirektiivin mukaista estettä.

Kuva 2. Rypyntie 10 itäseinä.

Kuva 3. Rypyntie 10 länsipuolta.

Kuva 4. Rypyntie 10 seinää.

3.2 Tarikantie 2

Tarikantie 2 sijaitsee yksi huonokuntoinen puurakenteinen vanha rakennus, jonka ovi ja useita ikkunoita oli auki. Rakennuksessa on myös savupiippu. Lepakoilla on mahdollista päästä rakennuksen sisään useita reittejä pitkin. Rakennuksen katolle oli hyvä näkyvyys, ja sitä kiikaroiitiin tarkasti mahdollisten papanoiden varoilta. Samoin tarkasteltiin rakennuksen seiniä tarttumajälkien varalta. Rakennuksen seiniltä, ikkunankarmeilta, räystäiltä ja maasta etsittiin lepakoiden ulostepapanoita. Rakennuksesta tai sen läheisyydestä ei havaittu mitään merkkejä lepakoiden esiintymisestä alueella.

Rakennuksen purkamiselle ei näin ollen ole luontodirektiivin mukaista estettä.

Kuva 5. Talon länsipuolta, jossa ikkunat ja ovet avoimena.

Kuva 6. Talon itäpuolta.

Kuva 7. Talon eteläpäätyä.

3.3 Tarikantie 3

Tarikantie 3:ssa on kaksi huonokuntoista puurakenteista vanhaa rakennusta. Toisen rakennuksen katto on romahtanut ja se saattaa olla liian avara toimiakseen lepakoiden suojapaikkana. Rakennuksessa on pieni kellari, jonka ovi oli rikki ja avoinna. Lepakoiden on mahdollista päästä kellaritilaan. Sitä tarkasteltiin taskulampun avulla, eikä lepakoiden tai merkkejä niiden esiintymisestä kellarissa havaittu. Räystäiden alla, ikkunan karmeilla tai rakennuksen ulkoseinillä ei havaittu lepakoiden ulostepapanoita. Muitakaan merkkejä (esim. virtsajälkiä tai kuolleita yksilöitä) lepakoiden esiintymisestä alueella ei havaittu.

Rakennuksen purkamiselle ei näin ollen ole luontodirektiivin mukaista estettä.

Kuva 8. Romahtanut rakennus.

Kuva 9. Romahtaneen rakennuksen avointa kellaria.

Tarikantie 3:n toisessa rakennuksessa havaittiin useita koloja seinissä lautojen väleissä, ikkunan karmeissa sekä räystäiden alla. Neljän kolon yhteydessä havaittiin kiikareilla mahdollisia lepakon tarttumajälkiä (kuvat 12–15). Kaksi näistä sijaitsi talon itäpäädyssä ja kaksi pohjoispäädyssä (kuvat 10–11). Etelä- ja länsipuolen seinustoilla ei havaittu raapimajälkiä. Räystäiden alla, ikkunan karmeilla tai rakennuksen ulkoseinillä ei havaittu lepakoiden ulostepapanoita. Muitakaan merkkejä (esim. virtsajälkiä tai kuolleita yksilöitä) lepakoiden esiintymisestä alueella ei havaittu.

Osa seinillä havaituista raapimajäljistä voi olla oravan jälkiä, sillä tarkastelun yhteydessä rakennuksen katolla havaittiin orava poikasineen. Raapimajälkien systemaattinen esiintyminen kolojen yhteydessä viittaa kuitenkin siihen, että ne ovat syntyneet koloon kulkemisen yhteydessä.

Säännöllisesti rakennusta hyödyntävä lepakkoyhdyskunta jättää jälkeensä ulosteita ja muita merkkejä oleilusta. Havaintojen vähäisyys ja rajoittuminen ainoastaan mahdollisiin tarttumajälkiin viittaavat siihen, että rakennus ei ole pitkäaikainen vakiintunut päiväpiilo. Tarkastelun toteuttajien näkemyksen mukaan kyseessä ei ole luontodirektiivin mukainen lisääntymis- tai levähdyspaikka.

Yleisen käytännön mukaan lepakkoselvityksissä päiväpiiloja ei ole tulkittu luontodirektiivin mukaisiksi lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi. Lepakoiden tiedetään vaihtavan päiväpiiloon usein (Diez & Kiefer 2016) ja direktiivin tulkintaohjeen mukaan levähdyspaikkojen käytön tulee olla säännöllistä (Euroopan komissio 2007). Lepakoiden päiväpiiloiksi kelpaavat mm. monenlaiset rakennukset, puiden ja kaarnan kolot sekä halkopinot, joten soveltuvia kohteita on yleensä tarjolla runsaasti. Rakennuksen purkamiselle ei näin ollen ole luontodirektiivin mukaista estettä.

Kuva 10. Toisen Tarikantie 3 rakennuksen itäpäädyn yleiskuva, merkittyinä 2 koloa, joissa tarttumajälkiä.

Kuva 11. Tarikantie 3 rakennuksen pohjoispäädyn yleiskuva, merkittynä 2 koloa, joissa tarttumajälkiä.

Kuva 12. Kolo 1.

Kuva 13. Kolo 2.

Kuva 14. Kolo 3.

Kuva 15. Kolo 4

4. Lähteet

Diez C. & Kiefer, A. 2016: Bats of Britain and Europe. Bloomsbury Publishing. UK. 2016.

Euroopan komissio 2007: Guidance document on the strict protection of animal species of Community interest under the Habitats Directive 92/43/EEC. 88 s.

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki.

Lempäälän kunta. 2010. Keskusta-alueen lepakkoselvitys 2010.

Suomen Lajitietokeskus. 2024. Lepakkohavainnot. Haettu 1.7.2024.

Suomen lepakkotieteellinen yhdistys (SLTY) ry. 2023. Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen suosituksia lepakkokartoitusten tekijöille, tilaajille ja kartoitustietoja käyttäville viranomaisille. lepakko.fi/lepakot/Aineistot/SLTY_lepakkokartoitusohjeet_2023.pdf

Tmi Vespertilio. 2019. Hollon radanoikaisun, Ehtookodon ja Pappilan asemakaava-alueiden lepakkoselvitys 2019.